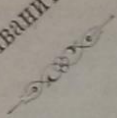

ИЖИТЪ НА БЪЛГАРИТЪ

Въ Македония и Одринско.

Издава "Русенското Македонско Дружество"
Въ полза на измъчванитъ българи въ Турция.

РУСЕ,

Скоро-печатницата на Спиро Гулабчевъ,
1900.

Защо ние издаваме тѣзи книжчици.

Многу малку сѣ ония българи, които получаватъ в. „Реформи“, органа на македоно-одринското освободително дѣло, отъ който вѣстникъ може човѣкъ, да узнава за теглилата на българитѣ въ Македония и Одринско. Многу малку пишатъ пѣкъ и другитѣ бѣлг. вѣстници за теглилата на неосвободенитѣ ни братя.

Тогазъ, отъ кадѣ могатъ, да узнаватъ грамадното множество свободни българи за теглилата на братята си въ Турция?

Знаятъ ги отъ себе-си ще кажите. Добрѣ, ама 22 години сѣ се наминали отъ тогава, когато тѣ сѣ теглили подъ турската тирания. Въ толкузъ години отгорѣ дори и човѣкътъ позабравя злото, което е теглилъ; а камо-ли цѣлъ народъ. Послѣ, една голѣма частъ свободни българи, които сѣ се родили презъ тѣзи 22—27 години, дори и сѣвсемъ не знаятъ, какво е то тѣгло подъ турчинъ. Послѣ, теглилата на българитѣ въ Македония и Одринско сега сѣ многу по-голѣми, отколкуто сѣ били гѣ преди 22 години. Турчинътъ сега систематически гледа, да изтреби българитѣ въ Македония и Одринско, или пѣкъ да ги омаломощи до толкузъ многу, щото да станатъ сѣвсемъ безвреденъ елементъ за него,—нѣщо, което преди 22 години не го е имало. Тогава българитѣ въ Турско не сѣ били испаднали икономически до толкузъ многу, колкуто сѣ сега. Тогава българитѣ не сѣ теглили отъ сѣрбекската пропаганда ония злини, които теглятъ сега българитѣ въ Македония.

Както любовта изфиряева у всѣкого, когато многу години наредъ той не вижда любимия си човѣкъ; така и жалинието къмъ нѣкои, които теглятъ, изфиряева у човѣка, когато той многу години наредъ не вижда теглилата имъ, пѣкъ и не чува за теглилата имъ.

Като е така работата, Македонското Дружество въ Русе се е рѣшило, да прави теглилата на българитѣ въ Македония и Одринско, колкуто сѣ може, по-достѣпни на българитѣ поне въ Русенско. Ето защо се е зело то да печати на таквизъ книжчици всичкиятъ злини, които тегли българинътъ въ Турско и които се описватъ въ вѣстници или книги, не за всѣкого достѣпни, по каквито и да е причини. Развиванието у свободния българинъ чувството отъ жалание къмъ братята му въ Турско е невидимий психологически торъ на почвата у него, която трѣба

да възприеме и на която трѣба, да израстнатъ революционнитѣ идеи за освобождението на Македония и Одринско.

Гижснитѣ срѣдства на сѣрбската пропаганда въ Македония.

Какви срѣдства и мѣрки не употреби турското правителство за одушванието на българския елементъ въ турско? Следъ рушветитѣ и грабителствата на властитѣ; следъ поставянието по селата за пѣдари диви арнаутиаги, които сѣ фактически господари на имота, честта и живота на нещастнитѣ селяни; следъ нечуванитѣ злоупотрѣбления, вършени отъ спахиитѣ, които предъ очитѣ на властитѣ грабятъ по-та на населението съ най-последната жестокостъ; следъ затворитѣ и мъченията, извършени надъ всичкитѣ по-сѣбудени и интелигентни българи; следъ купнитѣ преслѣдвания и истезавания въ Винаца и въ цѣлата Брегалничка долина; следъ интерниранията и заточванията на пребититѣ отъ бой и мъчения български учители и свѣщеници; следъ тайнитѣ и прикрити насърдчавания на всичко враждебно на българитѣ; следъ насилническото пѣдение на българското население отъ бащиното му огнище, особено покрай границитѣ на Българското Княжество, — слѣдъ всичко това, направляваната отъ Илджеския крѣвопиецъ турска политика прибѣгна къмъ сѣрбската пропаганда, като къмъ мощенъ факторъ за смазванието на българитѣ. Турското правителство даде широкъ просторъ на сѣрбскитѣ консули въ Македония да прѣскачатъ пари за искусствено сѣздавание на сѣрбски общини и елементъ. При нѣманието нито на единъ сѣрбинъ въ Македония, турското правителство до-

пустна отварянето на всекада сръбски училища. И наистина, разпратиха се по всичките крайща на Македония сръбски учители и свещеници, откриха се сръбски училища, на нѣйдѣ и пансиони. За да могат да привлечат населението, сръбитѣ употребиха и платно болвитѣ; отвориха аптеки, отъ гдѣто цѣроветѣ се даватъ даромъ; пъкъ употребиха и най-деморализаторскитѣ сръдства: назначаваха най-красивитѣ и съ леки прави учителки; отвориха даже и бръснарници съ сръбски бръснарци.

На нѣкои отъ нашитѣ читатели горното може би да се види като басня. Но какво ще кажатъ, ако имъ посочимъ примѣри отъ още по-гняжено и по-възмутително безобразие? Ето, на български учители сж изпращани отъ Бѣлградъ по цѣли дузини портрети на сръбски красавици, придружени съ писма, въ които се казва, че всекой единъ отъ тѣхъ ще бжде господаръ на красотата на която красавица поиска, стига да пригърне сръбската идея и стане нейнъ разпространител!

Но всичкитѣ тѣзи усилия останаха напразни. Нито тайнитѣ насърчения на властитѣ, нито безмилостно прѣсканитѣ сръдства, нито красотата на сръбскитѣ просвѣтителки, нито нѣжното бръснение на сръбски бръснарци неможѣха да разклататъ българското население. Тогаватурското правителство заочна явно да разпространява сръбетвото. Ние видѣхме, какъ турскитѣ щикове се забиваха въ грѣдитѣ на Кумановскитѣ героини; ние видѣхме озвѣренитѣ турски табури да се натрунватъ върху Велесъ; ние чухме писецитѣ и стѣнаниятана всички ония доблестни велешани, които се обявиха противъ откриванieto на сръбско училище въ Велесъ; ние гледаме сега сръбския архимандритъ Фирмилианъ да тича къмъ Ца-

риградъ за владишка корона. Турското правителство днесъ е най-моцната подкрепа на сърбската пропаганда, която, опирайки се на турската сила, се мъчи да се впише въ македонската снага.

Обаче, силния отпоръ, който македонците направиха срѣщу сърбската пропаганда, гдѣто и да се появи тя, е внушила на турците другъ планъ на дѣйствование за да разпокъсатъ и смажатъ българитѣ въ Македония. Отъ полученитѣ напоследѣкъ свѣдения явно става вече, че, полъ защитата и съзнанието на властитѣ, съставени сѣ тайни комитети, цѣльта на които е да требатъ българската младежъ и да тероризиратъ българското население. Въ сѣверна Македония тѣзи комитети сѣ съставени отъ турци и сърби, а въ источна Македония отъ турци и гърци. Въ предпоследния брой на *Реформи* ние помѣстихме една дописка отъ Велесъ, въ която се посочватъ като главатари на турско-сърбския комитетъ Кадри-чаушъ, началникътъ на Велешката тайна полиция, и Иванъ Поповичъ, сърбския агитаторъ тамъ. Първата жертва на този комитетъ е нещастния младежъ Диме Шурковъ, който биде убитъ вередъ чаршията. Избрани има и други жертви, за убиванieto на които сѣ станали нѣколко несполучливи опити. Днесъ читателитѣ ни ще видатъ, че и въ источна Македония, по политѣ на Пиринъ планина, има съставена една банда, която безнаказано върлува низъ Демпиръ-Хисарекитѣ села, ограбѣва по-заможнитѣ селяни и тероризира всичкитѣ по-видни българи. И тамъ вече е падналъ единъ добъръ българинъ отъ ножоветѣ на тази банда, която явно се покровителствува отъ самитѣ власти и която е съставена по внушението на самитѣ тѣхъ. Имаме свѣдения, че и въ Скопје има вече единъ таенъ турско-сърбски комитетъ за

убиването на нѣкои видни скопски българи.

Насилията въ Македония и Одринско сѣ достигнали вече до послѣдните си предѣли. За българина тамъ вече нѣма животъ: той е обреченъ на смъртъ. Българина отъ всичките крайща на българското отечество и, незнамъ какви-си, отношения съ Турция сѣ невъзможни. Една ризикова рѣка тика турската държава къмъ по-бърза катастрофа. Да се мисли, че тази катастрофа може да се отвърне и съ турчина да се заживѣе животъ съсѣденъ и спокоенъ, е нелѣпо и смѣшно.

Едно нѣщо само намъ остава да правимъ и къмъ него трѣба да бждатъ насочени очите и усилията на всеки българинъ: да слѣдимъ зорко бързото развитие къмъ катастрофата и да бждемъ всички стѣгнати и готови да посрѣщнемъ достойно тая катастрофа; та да запазимъ отечеството си отъ нейните ужасии.

Въ с. Крушево (Демир-Хисарска кааза) се е извършило преди 20 дѣня едно грозно убийство. Илия Салмановъ, единъ добъръ и дѣятеленъ селянинъ, билъ убитъ отъ една разбойническа шайка, на чело на която стоелъ единъ влахъ отъ сѣщото село на име Наки. Този влахъ е билъ осѣденъ на четири-годишенъ затворъ за убийство и билъ освободенъ миналото лѣто. Веднага следъ освобождението си той образувалъ една шайка и започналъ да застрашава по-събудените и по-заможни селяни и да иска пари отъ тѣхъ. Той поискалъ пари и отъ Илия Салмановъ, който се отказалъ да му даде. Поради това една вечеръ, кадѣ единъ часътъ подиръ полунощъ, Илия Салмановъ билъ отвлеченъ отъ дома си, отведенъ

на вършилото и съсечение на вжсове. Сящия влахъ е заловилъ и кмета на българската община въ Демиръ-Хисаръ, за когото искалъ също така откупъ, и не се знае каква ще бжде участието му. Предмѣтната разбойническа шайка се състоела отъ 5—6 души и е била покровителствуванa отъ гъркоманитѣ и отъ властѣта. Шайката се разхождала свободно и тероризирала българското население, безъ да има кой да я преслѣдва и наказва. Свѣденіята отъ Велесъ и отъ други мѣста въ Македония се съгласяватъ въ това, че подъ охраната на турското правителство сж се образували разбойнически шайки за съсииваніето на по-свѣстнитѣ и по-интелигентни български сили. Ето до кадѣ е достигнало турското правителство.

Стоянъ Ивановъ и Димитъръ Георгиевъ отъ с. *Къргово* (Демиръ-Хисарско) преди 10 дена сж били затворени въ Демиръ-Хисаръ, като ги обвинявали, че ужъ искали да убиятъ единъ войникъ, идящъ отъ Неврокопъ за Демиръ-Хисаръ. Ето самата истина. Войникътъ, като стигналъ до чешмата, 1 часъ далечъ отъ Къргово, заловилъ двѣ овчарчета и искалъ да ги изнасили. На писъкътъ на дѣцата се притекли двамата поменати селяни, отгървали дѣцата и набили войника. Въ това врѣме пристига единъ конни стражаръ, който помогнува на войника да се откопчи отъ ръцѣтъ на двамата селяни. Сега тѣ стоятъ затворени въ Демиръ-Хисарската тъмница, обвинявани, че сж искали да убиятъ войника и да му зематъ пушката.

Въ гр. *Мехомия*, Разложско, една турска шайка на 30-й Октомврий т. г. е покосила живота на българина Атанасъ Г. Найденски изъ засада. Обстоятелствата на това грозно убийство сж слѣднитѣ: Нещастния Атанасъ въ казания день е вѣнчавалъ сестра си. Вечеръта на свадбеното угощение, тжк-

му въ разгара на веселбитъ, той излиза случайно навънъ. Човѣшки сѣнки се мърнали предъ очитъ му въ тъмнината, и той, като забелѣзалъ, че това сѣ турци, побѣгналъ назадъ. Но единъ залпъ отъ нѣколко револверни вистрели го застигва и поваля мъртъвъ на земята. Твърди се, че убийцитъ турци сѣ отъ с. Баня и че единствената цѣль на тая разбойнишка банда е да обира и да убива по-събуденитъ българи въ разложската околия. Разбира се, че и до сега не сѣ уловени убийцитъ на нещастния Атанасъ. — Има думата Мелхамето и неговия господарь Червениа Звѣръ, както го наричатъ френцитъ султана.

Въ гр. Пехчево около 24—25 Октомврий т. г. сѣ били пристигнали двама русски поданици за да събиратъ абонати за земледѣлчески сечива. Въ последния день тѣ се явяватъ въ полицейското управление да искаратъ пжтенъ билетъ за да минатъ въ друга околия. Старшиятъ полицейски стражарь Заимъ-чаушъ, щомъ съгледалъ ботуши на краката имъ, захваналъ е да ги псува и да имъ забелѣзва, че трѣбало по-напредъ да се събуятъ вънъ; та тогава да влезнатъ. Докаченъ отъ тази нахалность единъ отъ пжтниците на име Кузманъ, стисналъ юмрука си и се хвърлилъ гнѣвно върху старшиятъ. Въ сжщата минута другитъ стражари сѣ обградили пжтниците и сѣ насочили къмъ тѣхъ пушкитъ си. За щастие, тжкму когато е щѣло да стане сбиваннето, явилъ се единъ писарь отъ управленнето, който, като е разбралъ, че нападнатитъ хора сѣ руси, усмирилъ е стражаритъ, а на пжтниците е заявилъ, че Заимъ-чаушъ, поради смъртта на жена му и дѣцата му, билъ полудѣлъ; та не трѣбало да му забелѣзватъ. — *Лудъ! Че кой ли султановъ чаушъ е съ ума си?* . . . Ако така се постъпва съ руси хора

въ Турско; то помислете си, колку по-злѣ пъкъ се постѣпва тамъ съ роба българинѣ!

Отъ с. *Кичиница* (Дебърско) е билъ задигнатъ на 27 м. м., отъ една шайка-арнаути, преоблечени въ аскерски дрѣхѣ, селянинътъ Танасъ Лазовъ и билъ закаранъ въ гората. Шайката иска 500 лири откупъ, защото бащата на уловения Танасъ билъ много богатъ.

Отъ с. *Селце*, сжщата кааза, арнаутитѣ сѣ взели на сила 800 овце и всичкитѣ волове, така щото сега селото е опустѣло и сѣ останали отъ животнитѣ само кокошкитѣ.

Преди двѣ седмици сѣ стреляли турцитѣ отъ с. *Грънчари* върху Илия Кочовски отъ с. *Подмочани* (Ресенско), когато си оралъ на нивата, но куршума ударилъ въ плуга. Сжщитѣ турци, които сѣ стреляли на Илия, презъ сжщата нощъ сѣ убили единъ селянинъ отъ с. *Крани*.

Изъ 37-я брой на в. „Реформи“.

Гр. Одринъ, 1 ноемврий. „Човѣку сърдцето се свива отъ нравствена болка, когато чува да разправятъ за мъжитѣ и теглилата на населението въ Одринско. Гладътъ, — този мъчителенъ тиранинъ, този господарь надъ разсѣдка и волята, вслѣдствие тази-годишния неурожай е въ пълния си разгаръ. Нещастнитѣ селяни съ сълзи на очи продаватъ своя добитѣкъ, за да си купатъ храна. И най-коравото сърдце, и най-безчувствения човѣкъ не би могълъ да изтърпи сърдцераздираителнитѣ трагични картини, които се разиграватъ по пазаря. Тамъ е то плачъ съ горчиви сълзи, — сълзи, предизвикани отъ живата раздѣла на човѣкъ съ животнo. Сиромаштѣ селянинѣ, комуто е останала послѣдната кравица, — едничка, която даваше възможность да подслажда коравия хлѣбъ

на дѣцата си, продава я съ болезненото съзнание, че я губи безвъзвратно, за една нищо и никаква сума, съ която едвамъ може да се препитае единъ мѣсець. Напразно той обръща своя погледъ къмъ правителството; напразно ходи по ковацитѣ да иска да му се даде жито, ако не за яденіе, то поне за засѣване. На турското правителство не му е обичай да дава; то знае само да зима, да граби насила и, като болний отъ катаръ стомахъ, да остава вѣчно гладно за нови грабежи, за нови глѣтки. Прочее, какво мисли да прави правителството ни предъ тази поражающа окото гледка? Днесъ още не мога да ви кажа, дали Арифъ-паша не ще предложи нѣкой новъ планъ на „Девлетя“, за да избави селянитѣ отъ явната смърть. Азъ съмъ поне напълно увѣренъ, че нищо нѣма да се направи; напротивъ, за Арифъ-паша една таквазъ гладна година бѣ желателна, защото съ нея той достига желанието си, — съвършеното економическо съсипване на населението. По-подробно върху тая система азъ ще ви поговора въ нѣкое отъ слѣдующитѣ си писма, за сега нека мина на по-други нѣща.

Макаръ влиятельтъ и да представлява отъ себе-си една грозна картина, каквато само Индия ще да е виждала презъ своитѣ гладни години, Арифъ-паша и неговитѣ подвѣдомствени не преставатъ отъ да поощряватъ една противъ друга народноститѣ:

На 9 Ноемврий въ гр. *Димотика* умрѣлъ Найдень Х. Николовъ, видень българинъ въ тоя градъ; и мѣстнитѣ българи, понеже нѣматъ свои отдѣлни гробища, искали да го погребатъ въ общитѣ. Властѣта не допуснала това, а било заповѣдано да се погребе далечъ отъ града въ едно указано отъ нея мѣсто. Българитѣ протестирали, но не само протеститѣ имъ не били взети подъ внимание, ами били и насѣжкани нѣколцина гърц-

ки „наликарета“ да предизвикатъ скандалъ. Последнитъ тръгватъ следъ погребалното шествие, като хвърлятъ камъни върху българитъ, псуватъ и се гаврятъ надъ всичко българско. А властта! . . . Тя спокойно върви следъ тяхъ Азъ не зная, дали знае това Арифъ-паша. Впрочемъ, когато ще го узнае, той ще бѣде въ възторгъ. Както ще, обаче нека помни, че чашата на търпението е до преливанетоъ. . .

Тукъ човѣкъ се срѣща въ страна, управление-то на която си е турило за цѣль не само да ограбе, но същеврѣмено и да убие и съсипе морално българщината. Всекидневни примѣри красноречиво говорятъ, че тукъ за българитъ има други закони, за гърцитъ други и за турцитъ други.

Не преди многу време въ *с. Мустафа-Паша* едно турче, синъ на пощенския разпленъ, мушна съ ножъ *Кочо Тодоровъ*, младежъ на около 17—18 г., като му остави една рана съ двѣ дълбоки дупки подъ мишницата на десната рѣка. По думитъ на докторитъ, ржката на *Кочо* щѣла да остане саката, тъй като заздравяването е доста трудно. Властта, макаръ и моментално извѣстена за това, и до днесъ не се е погрижила нито да запре синътъ на разсилния, нито да накара баща му да плати поне разноекитъ по цѣрението.

Сжщо не преди многу *Ангелъ Апостоловъ* отъ *с. Ханлаж-Инджи* (Чопкенско) билъ битъ отъ мухаджиритъ *Махмудо-олу* Мехмедъ и Кърджали Али, защото се осмѣлилъ да запази бащиното си имущество, което последнитъ искали да заграбятъ.

На 16 м. м. вечерята *Ангелъ Митровъ*, овчаръ отъ *с. Паша-Кйой* (Одринско) билъ хванатъ и вързанъ отъ мухаджири, които варварски го истезавали и му нанесли побой, като му отвлекли една частъ отъ ста-

дото. За всичко това полицията е извѣстена, но. . .

Завчера случи ми се да се срѣсна съ двама селяни отъ с. *Дераишка-Могила*, които бѣха дошли да търсатъ жито отъ конака; но се оплакваха, че не имъ дали. Разказваха ми, че цѣлото село нѣма вече какво да яде, а особено 15 семейства сѣ вече предъ прага на ужасния гладъ. Семейството нѣкъ на Яни Ганйовъ отъ същото село вече станало жертва на глада. Яни, като видѣлъ, че нѣма хлѣбъ и че дѣцата му стоятъ гладни, избѣгналъ на нѣкадѣ. Следъ нѣколко дена, за да не гледа умираието на двѣтѣ си дѣтица, и майката се изгубила. Съ мрачно отчаяние тѣ ми разправяха и чакаха, дано имъ кажа азъ нѣкое срѣдство за улечение на тая грозна еждба, за избавяние отъ този бичъ, който ще умори цѣлото село.

Други селяни нѣкъ отъ с. *Каикъ-Кйой*, пакъ Мустафа-Пашенско, като се научили, че била дадена заповѣдъ да имъ се помогне отъ конака, дошли тукъ да искатъ помощъ. Следъ като сѣ идвали цѣла недѣля ежедневно, отиуснати имъ били за цѣлото село саммо двѣ лири турски. Боже мой, каква подигравка съ нещастнитѣ и гладни селяни! . . .

13 Ноемврий. „До като въ Велесъ турското правителство иска по единъ искусственъ начинъ да съсѣдаде сѣрби, нашия валия, *Арифъ-паша*, се е заелъ по единъ нечувано дѣръзкъ начинъ да съсипе и изкорени всичко, що е българско. Азъ тукъ ще ви приведа нѣколко факти, които най-ясно ще ви покажатъ това.

Неотдавна въ Кешанската кааза сѣ били разкарвани, по заповѣдъ на тамошния каймакаминъ, всичкитѣ български учители. Новоназначения учителъ въ с. *Бумаръ-Кйой* Радевъ, билъ закаранъ въ Кешанъ и арестуванъ. Следъ нѣколко дни билъ освободенъ, но за туй нѣкъ му спрѣли училищното свидѣтелст-

во. Одринската митрополия, увѣдомена за станалото, чрезъ такриръ до валията е искала обяснения. Обаче, Арифъ-паша съ *тескере* ѝ отговорилъ, че „бълг. митрополия нѣма право да семѣша въ Хераклийската епархия, защото тя била гърцка епархия“. Да се отрича правото на бълг. митрополия да се грижи за църковно-училищнитѣ работи въ Кешанската кааза, гдѣто има повече отъ 15 села съ чисто бълг. население, отъ които 10 признаватъ бълг. екзархия, не значи ли да се отрича на българския народъ правото му за съществуване, не значи ли да се зиматъ назадъ отъ екзархията даденитѣ ѝ съ праде права да урежда своитѣ училища и църкви? Да се отрича на бълг. митрополия правото да ходатайствува предъ властѣта за българитѣ въ Хераклийската епархия, не значи ли да се не признава самата митрополия? А забелѣжете, че българитѣ тамъ съставляватъ цѣли села, каквито сж: *Теслимъ* съ 240 кѣщи, *Лизгаръ* съ 100 кѣщи, *Ейля-Гюню* съ 200 кѣщи, *Кадж-Кйой* съ 50 кѣщи. *Пишликъ* съ 150 кѣщи, *Песига-Кйой* съ 25 кѣщи и още нѣколко, на които имената не зная.

Сжщото нѣщо вижламе и въ Мустафа-Паша. Тамошниятъ каймакаминъ, Изетъ-бей, открито е заявилъ на Мустафа-Пашенекия архиерейски намѣстникъ, че той го не признава за представителъ на народното училище. Негова милость Изетъ-бей, пзлѣзълъ по остроумень отъ своя шефъ. Той пѣкъ учредилъ една своя „градска община“ спорѣдъ нѣкакъвъ си „*Румели Канону*“, на която далъ правото да се занимава съ училищнитѣ работи, а на законната духовна община е оставилъ да се занимава само съ *брачни дѣла*. Нанестинна, отлична послѣдователность! Въ 1894 г., значи само преди 5 години, правото за уреждане училищнитѣ работи бѣ дадено съ праде

на екзархията, която и се разпорежда чрезъ своитѣ общини; но Изетъ-бей, вижда се, има нови, свои си закони . . . ; та когато, напоследъкъ, тамашниятъ архиерейски намѣстникъ отишълъ при Изетъ-бея да иска да се позволи на учителитѣ да дадатъ представление, той му много грубо отговорилъ: „Кой си ти?“ — Азъ тебе те непризнавамъ!“ . Обаче, когато намѣстника му поискалъ това писмено, той казалъ, че валията не му е позволилъ да дава никакви писмени откази. Всичко това е така възмутително, така угнетяваще душата на човѣка, щото той най-послѣ се рѣшава на най-отчаянитѣ постѣпки. Самичкъ човѣкъ трѣба да бѣде тукъ, за да може да види, какво се върши при насъ. Подигравката отъ страна на турцитѣ надъ бѣлг. народъ, надъ неговото човѣшко достойнство нѣма ли да има край? Какъвъ ли грѣхъ е направилъ тоя народъ, та още не може да го изкуни? Но нека ви разправа и за теглилата, които изпитва той отъ страна на патентовани разбойници:

На 25 Октомврий една въоръжена чета разбойници нахлува въ с. *Тагарларе* (Одринско), което брои около 100—120 къщи чисто бѣлгарски, и напада селската кръчма, гдѣто били събрани нѣколко души селяни и нѣкои отъ селскитѣ първенци. Петима отъ разбойниците влѣзли вътрѣ, а трима останали вънъ да пазятъ. Селянитѣ били наредъ претърсени, но пари намѣрили само у дѣдо *Дросю*, които и взели; послѣ обрали кръчмаря и, като забрали съ себе-си *Петка Маджара*, *Карачивията* и други двама първенци, тѣргнали по редъ въ къщата имъ, та имъ взели, колкото пари намѣрили. При това *Петко Маджара* е билъ мѣченъ чрезъ поливане позѣтъ му съ разтопено масло, защото имъ е далъ само 60 лири, а не толкузъ, колкото искали разбой-

ниците. Следъ обира тѣ излѣзли въ селската кория, като закарали съ себе-си нѣколко души селяни, които пустнали, само когато се видѣли въ безопасностъ.

По пѣтя четата била заобиколена отъ потера изъ с. Татарларе и околнитѣ села. Но разбойниците взели за пусия заробенитѣ по полето селяни, които почнали да молятъ своитѣ съселяни, да не стрелятъ, защото ще убиятъ и тѣхъ. Така защищавани, разбойниците се разотишли.

Тукъ и дѣцата знаятъ, че тази чета се закриля отъ Арифъ-паша, за да оголва населението и да му навѣра страхъ. Въ последно време сж изпозатворени мнозина събудени и богати селяни отъ околнитѣ на Татарларе български села. На 2 т. м. билъ многу битъ отъ заптиетата *Стайко Поповъ* отъ с. *Терзи-дере* (Лозенградско) и изпратенъ въ Одринския затворъ. Защо? — Защото Стайко има пари и може да плати рушветъ, за да се освободи. Когато пѣкъ ограбенитѣ отиватъ да се оплакватъ, каратъ ги насила да казватъ, че разбойниците били българи.

Когато въ Одринско ставатъ тия разбойничества, въ Мустафа-Пашенско пѣкъ се разиграватъ още по-трагични картини. Преди нѣколко дни тамъ отишла комисия, която раздавала помощъ въ селата, гдѣто абсолютния неурожай ги застрашава да умратъ отъ гладъ. Азъ вече споменахъ въ предишното си писмо, какъ се раздаватъ тѣзи помощи и въ какъвъ размѣръ; сега ще спомена, че заедно съ комисията за раздаване помощитѣ върватъ и бирниците, които като бѣсени се хвърлятъ върху селянитѣ, които сж получили пари, за да имъ зематъ данѣка за текущата и слѣдующата години; а на оногози който не дава, продаватъ му кравата или мендзитѣ. Каква подигравка! Правителството раздава пари за прехрана, а пѣкъ бир-

никътъ ги събира назадъ. *Ето премъдрото управление на Султана и на неговата дъщеря, Арифъ-паша.*

На 11-й т. м. бълг. владишки намѣстникъ въ Гюмюрджина билъ повиканъ въ полицейското управление и му било прочетено едно писмо отъ „*Бабиалието*“, въ което се казвало, че въ Гюмюрджина не можело да се признае съществуването на българи и че той (намѣстника), като непризналъ, нѣмалъ право да ходи въ правителството да иска гробища и отваряние на бълг. училище, нито пъкъ да събира общински съвѣтъ, като му заповѣдалъ още да унищожи и бълг. общински печатъ. Най-сетнѣ казалъ му, че и за стоеенето ту въ Гюмюрджина нѣмало позволение; затова трѣбало и скоро да напустне града.

На 12-й т. м. се поминалъ въ Гюмюрджина единъ тамошенъ българинъ, та владишкия намѣстникъ заедно съ нѣколко мѣстни българи ходили въ конака и искали позволение да го погрѣбать въ мѣстото, което е купено отъ българитѣ за тѣхни гробища. Тѣ били изпѣдени по единъ най-дебелашки начинъ отъ полицейския комисаръ по заповѣдъ на мютесарифина. Мъртвецъ престоялъ въ къщи повече отъ 36 часа и най-послѣ, когато тѣлото почнало да се разлага, родителитѣ на умирълия били принудени да го занесатъ и погрѣбать въ едно отъ българскитѣ села *Козлу-Кйой*, което е далечъ единъ часъ отъ Гюмюрджина.

Е, когато турскитѣ власти така звѣрски се отнасятъ дори и къмъ мъртевитѣ българеки; то помислете си, колку по-звѣрски пъкъ се отнасятъ тѣ къмъ живитѣ българи и колку голѣма е турската злоба противъ всичко, що е българско!